

Statutul societății cooperative europene în legătură cu participarea lucrătorilor

Rezoluția Parlamentului European din 13 martie 2012 referitoare la statutul societății cooperative europene în legătură cu participarea lucrătorilor (2011/2116(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere articolele 4, 54 și 151-154 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,
- având în vedere Recomandarea OIM nr. 193 din 3 iunie 2002 privind promovarea cooperativelor,
- având în vedere Regulamentul (CE) nr. 2157/2001 al Consiliului din 8 octombrie 2001 privind statutul societății europene¹,
- având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1435/2003 al Consiliului din 22 iulie 2003 privind statutul societății cooperative europene (SCE)²,
- având în vedere Directiva 2001/86/CE a Consiliului din 8 octombrie 2001 de completare a statutului societății europene în ceea ce privește implicarea lucrătorilor³,
- având în vedere Directiva 2003/72/CE a Consiliului din 22 iulie 2003 de completare a statutului societății cooperative europene în legătură cu participarea lucrătorilor⁴,
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 23 februarie 2004 privind promovarea societăților cooperative în Europa (COM(2004)0018),
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 3 martie 2010 intitulată „EUROPA 2020 - O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii” (COM(2010)2020),
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 27 octombrie 2010 intitulată „Către un Act privind piața unică - Pentru o economie socială de piață cu grad ridicat de competitivitate - 50 de propuneri pentru optimizarea muncii, a activităților comerciale și a schimburilor reciproce” (COM(2010)0608),
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 16 decembrie 2010 intitulată „Platforma europeană de combatere a sărăciei și a excluziunii sociale: un cadru european pentru coeziunea socială și teritorială” (COM(2010)0758),
- având în vedere Comunicarea Comisiei din 13 aprilie 2011 intitulată „Actul privind piața unică – Douăsprezece pârgii pentru stimularea creșterii și întărirea încrederii –

¹ JO L 294, 10.11.2001, p. 1.

² JO L 207, 18.8.2003, p. 1.

³ JO L 294, 10.11.2001, p. 22.

⁴ JO L 207, 18.8.2003, p. 25.

«Împreună pentru o nouă creștere» (COM(2011)0206),

- având în vedere Raportul de sinteză referitor la Directiva 2003/72/CE a Consiliului de completare a statutului societății cooperative europene în legătură cu participarea lucrătorilor¹,
 - având în vedere Studiul referitor la punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1435/2003 al Consiliului privind statutul societății cooperative europene (SCE)²,
 - având în vedere Anul internațional al cooperativelor 2012, proclamat de ONU³,
 - având în vedere raportul OIM intitulat „*Resilience of the Cooperative Business Model in Times of Crisis*” (Rezistența modelului comercial cooperativ în timp de criză)⁴,
 - având în vedere Avizul Comitetului Economic și Social European intitulat „Diversitatea formelor de întreprindere”⁵,
 - având în vedere Rezoluția sa din 19 februarie 2009 referitoare la economia socială⁶,
 - având în vedere Rezoluția sa din 19 februarie 2009 referitoare la aplicarea Directivei 2002/14/CE de stabilire a unui cadru general de informare și consultare a lucrătorilor din Comunitatea Europeană⁷,
 - având în vedere Rezoluția sa din 5 iunie 2003 referitoare la cadrul pentru promovarea participării financiare a lucrătorilor⁸,
 - având în vedere Raportul Comisiei din 16 septembrie 2010 referitor la revizuirea Directivei 2003/72/CE a Consiliului din 22 iulie 2003 de completare a statutului societății cooperative europene în legătură cu participarea lucrătorilor (COM(2010)0481),
 - având în vedere articolul 48 din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale și avizul Comisiei pentru afaceri juridice, precum și cel al Comisiei pentru drepturile femeii și egalitatea de gen (A7-0432/2011),
- A. întrucât societățile cooperative promovează interesele membrilor și utilizatorilor lor, precum și soluții pentru a răspunde provocărilor din societate și urmăresc atât maximizarea beneficiilor pentru membri și garantarea mijloacelor de trai ale acestora prin intermediul unei politici comerciale sustenabile și pe termen lung, cât și plasarea în centrul strategiei lor comerciale binele clienților, al angajaților și al membrilor din

¹ Realizat de Fernando Valdés Dal-Ré, profesor de drept al muncii, Labour Asociados Consultores, 2008.

² Realizat de Cooperatives Europe, European Research Institute on Cooperative and Social Enterprises, EKAI Center, 2010.

³ Organizația Națiunilor Unite, A/RES/64/136.

⁴ Johnston Birchall și Lou Hammond Ketilson, Organizația Internațională a Muncii, 2009.

⁵ JO C 318, 23.12.2009, p. 22.

⁶ JO C 76 E, 25.3.2010, p. 16.

⁷ JO C 76 E, 25.3.2010, p. 11.

⁸ JO C 68 E, 18.3.2004, p. 429.

întreaga regiune;

- B. întrucât, prin natura lor, societățile cooperative sunt legate structural de teritoriul în care se află, reprezentând, așadar, un factor important de accelerare a dezvoltării locale, element determinant pentru crearea unei adevărate coeziuni sociale, economice și teritoriale; întrucât în cadrul societăților cooperative este fundamentală finanțarea formării continue în domeniul răspunderii sociale și al antreprenoriatului, două aspecte ce nu sunt întru totul acoperite de alte instrumente de participare socială;
- C. întrucât în cadrul societăților cooperative participarea membrilor trebuie să fie predominantă și reflectată în guvernanta și în structura de proprietate a cooperativei;
- D. întrucât cooperativele reprezintă un pilon important al economiei europene și un motor esențial al inovării sociale și contribuie în special la menținerea infrastructurii și a serviciilor de proximitate, îndeosebi în regiunile rurale și în aglomerațiile urbane; și întrucât pe teritoriul Europei există 160 000 de cooperative, asupra cărora peste un sfert din totalitatea cetățenilor europeni exercită drepturi de proprietate și care asigură locuri de muncă pentru aproximativ 5,4 milioane de persoane;
- E. întrucât cooperativele concurează cu întreprinderile a căror activitate este orientată de investitori în multe sectoare economice; întrucât societățile cooperative au o influență economică considerabilă asupra piețelor globalizate și chiar și cooperativele multinaționale rămân adesea legate de nevoile locale;
- F. întrucât băncile cooperatiste au dat dovadă de niveluri ridicate de sustenabilitate și rezistență în timpul crizei financiare, datorită modelului lor comercial cooperativ; întrucât, mulțumită modelului de societate cooperativă aplicat de acestea, cifra de afaceri și creșterea societăților cooperative s-au majorat pe durata crizei, fiind afectate în mai mică măsură de faliment și de disponibilizări; întrucât societățile cooperative oferă, totodată, locuri de muncă de înaltă calitate, favorabile incluziunii și rezistente la efectele crizei, un procent ridicat din totalul acestor locuri de muncă fiind ocupat adesea de femei și migranți; întrucât acestea contribuie la o dezvoltare economică și socială durabilă în regiunile lor, oferind locuri de muncă cu caracter local care nu pot fi delocalizate; întrucât cooperativele pot fi privite ca o abordare contemporană de succes a economiei sociale, pot contribui la crearea de perspective profesionale sub forma unor locuri de muncă sigure și le pot oferi lucrătorilor posibilitatea de a-și planifica în mod flexibil viața în regiunea lor de origine, în special în zonele rurale;
- G. întrucât criza economică și financiară a demonstrat că problema atractivității unei forme juridice nu poate fi văzută numai din punctul de vedere al acționarilor; reamintește că o întreprindere, în calitate de organizație socială, are responsabilități față de acționari, lucrători, creditori și societate, iar acest fapt trebuie luat în considerare în cadrul unei astfel de evaluări;
- H. întrucât legislația referitoare la cooperative și la participarea lucrătorilor variază în mod substanțial pe teritoriul UE;
- I. întrucât statutul societății cooperative europene (SCE) reprezintă, în prezent, singura formă juridică specifică economiei sociale disponibilă la nivelul UE, după retragerea propunerilor Comisiei referitoare la statutul asociației europene și al societății mutuale europene în 2003 și ținând seama de faptul că statutul fundației europene este încă în curs

de pregătire;

- J. întrucât crearea unui statut al societății cooperative europene (SCE) vizează încurajarea dezvoltării pieței interne prin facilitarea activității desfășurate de acest tip de societate la nivelul UE;
- K. întrucât introducerea unui statut al SCE reprezintă o etapă importantă în procesul de recunoaștere a modelului comercial cooperativ la nivelul UE și, totodată, în statele membre în care conceptul de cooperativă a fost discreditat în temeiul unor rațiuni istorice;
- L. întrucât în societățile cooperative europene (SCE) implicarea lucrătorilor la nivel transnațional, în special în ceea ce privește dreptul de participare a lucrătorilor în consiliile de administrație, constituie un atu;
- M. întrucât Strategia Europa 2020 pledează în favoarea unei economii bazate pe un grad ridicat al ocupării forței de muncă și capabile să asigure coeziunea economică, socială și teritorială; întrucât un astfel de obiectiv include o economie socială solidă;
- N. întrucât Anul internațional al cooperativelor 2012, proclamat de Organizația Națiunilor Unite, reprezintă o ocazie excelentă de a promova modelul comercial cooperativ,

Cooperativele din cadrul UE

1. reamintește faptul că societățile cooperative și alte întreprinderi specifice economiei sociale reprezintă o componentă a modelului social european și a pieței unice și, prin urmare, merită să beneficieze de un nivel ridicat de recunoaștere și de sprijin, astfel cum prevăd constituțiile unora dintre statele membre și diferite alte documente-cheie ale UE;
2. reamintește faptul că societățile cooperative ar putea reprezenta încă un pas în direcția finalizării pieței interne a UE și că ele vizează reducerea obstacolelor transfrontaliere existente și consolidarea competitivității UE;
3. reamintește faptul că Regulamentul (CE) nr. 1435/2003 al Consiliului din 22 iulie 2003 privind statutul societății cooperative europene (SCE) (denumit în continuare „Statutul”) și Directiva 2003/72/CE de completare a statutului societății cooperative europene în legătură cu participarea lucrătorilor (denumită în continuare „Directiva”) sunt strâns legate între ele;
4. salută comunicarea COM(2012)0072 a Comisiei; salută intenția Comisiei de a simplifica Statutul, consolidând în același timp elementele specifice cooperative, precum și faptul că acesta va fi însoțit de o consultare a factorilor interesați; solicită luarea în considerare a poziției Parlamentului cu privire la SCE în acest proces;
5. constată cu regret că SCE nu s-a bucurat încă de succes, având în vedere utilizarea redusă a acestei forme de societate - până în 2010 au fost înființate doar 17 SCE, cu un total de 32 de angajați¹; subliniază că acest bilanț fără drept de apel dovedește neadaptarea statutului la caracterul specific al societăților cooperative din Europa, în pofida faptului că mulți întreprinzători și-au exprimat interesul de a crea o SCE; salută faptul că a fost realizată o evaluare aprofundată a Statutului pentru a fi identificate motivele pentru care

¹ COM(2010)0481.

acesta nu este atractiv și are un impact atât de limitat, precum și eventualele măsuri ce ar trebui luate pentru a se depăși lipsa de experiență în implementare și alte obstacole;

6. constată că, deseori, SCE ia forma unei cooperative „de gradul doi” compuse exclusiv din persoane juridice și este utilizată de societăți mutuale care nu au un statut european, dar doresc să folosească un statut juridic asociat economiei sociale, precum și de întreprinderile mari; constată că societățile cooperative mici, care constituie cea mai mare parte a mișcării cooperatiste din Europa, au în continuare dificultăți în a accede la acest statut;

Participarea lucrătorilor la SCE

7. salută faptul că dispozițiile referitoare la participarea lucrătorilor sunt considerate un element esențial în cadrul SCE; subliniază totuși că acestea ar trebui să stabilească cerințele privitoare la natura specifică a cooperativelor;
8. subliniază că o serie de state membre nu au transpus articolele directivei referitoare la drepturile angajaților, și nici dispozițiile care se referă specific la egalitatea de gen, fapt ce a dus la o serie de lacune în ceea ce privește monitorizarea și aplicarea procedurilor de participare a lucrătorilor, și subliniază necesitatea remedierii acestei situații pentru a preveni utilizarea abuzivă a mecanismelor SCE; își exprimă regretul cu privire la faptul că dispozițiile de referință privind participarea lucrătorilor în cadrul structurilor administrative nu prevăd obligativitatea participării lucrătorilor;
9. își exprimă totuși mulțumirea cu privire la faptul că unele state membre nu s-au limitat la transpunerea corectă a directivei, ci au mers chiar mai departe decât prevedeau cerințele acesteia;
10. cu toate acestea, solicită Comisiei să monitorizeze îndeaproape aplicarea Directivei 2003/72/CE pentru a preveni utilizarea abuzivă a acesteia cu scopul de a priva lucrătorii de drepturile lor; îndeamnă Comisia să ia măsurile necesare pentru a asigura transpunerea corectă a articolului 13 din directivă;
11. constată că articolul 17 din directivă impune Comisiei să evalueze punerea în aplicare a acesteia și, dacă este necesar, să o revizuiască; subliniază faptul că utilizarea limitată a Statutului face dificilă o evaluare adecvată a directivei;
12. observă că revizuirea Directivei nu ar trebui să aibă loc înainte de revizuirea Statutului; solicită să se analizeze posibilitatea includerii unor dispoziții privind participarea lucrătorilor direct în Statut pentru a asigura simplificarea și o reglementare mai inteligentă;
13. subliniază că revizuirea Directivei ar trebui să abordeze nevoile specifice ale lucrătorilor din cooperative, inclusiv opțiunea coexistenței statutului de proprietar și de lucrător în cadrul aceleiași întreprinderi; invită Comisia să elaboreze instrumente care să faciliteze dobândirea de către lucrători și utilizatori a drepturilor de proprietate în cadrul cooperativelor; stabilește drept obiectiv ca participarea lucrătorilor să devină o evidență în întreprinderile din toate statele membre ale Uniunii Europene; recomandă ca participarea lucrătorilor să fie mai bine integrată în formele de societăți transfrontaliere și să nu se limiteze la nivelul celui mai mic numitor comun;

14. salută concluziile studiului referitor la punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1435/2003 privind statutul societății cooperative europene (SCE)¹, mai ales în ceea ce privește măsurile propuse în vederea promovării SCE prin creșterea vizibilității sale cu ajutorul programelor educaționale destinate consilierilor din domeniul dreptului cooperatist și actorilor sociali și prin promovarea cooperării transfrontaliere dintre societățile cooperative;
15. invită Comisia și statele membre să încurajeze cooperativele să-și intensifice eforturile în vederea creșterii participării femeilor la grupul special de negociere și să pună în aplicare politici care favorizează diversitatea și care permit asigurarea egalității între bărbați și femei în viața profesională și în viața privată și, în special, sporirea participării femeilor la posturi superioare de conducere; invită Comisia să țină cont de perspectiva de gen atunci când monitorizează implementarea corectă a directivei și, de asemenea, cu ocazia viitoarei revizuirii a regulamentului SCE;
16. îndeamnă Comisia să includă SCE într-o eventuală reglementare europeană pentru a garanta o mai bună reprezentare a femeilor în pozițiile de conducere și în consiliile de administrație ale întreprinderilor publice și ale celor cotate la bursă, în cazul în care întreprinderile nu vor reuși să atingă, pe bază voluntară, obiectivul de 30 % până în 2015 și de 40 % până în 2020;

Viitorul Statutului

17. subliniază faptul că, datorită complexității sale, Statutul îndeplinește necesitățile cooperativelor doar parțial și că acesta ar trebui simplificat și făcut inteligibil, astfel încât să sporească gradul său de accesibilitate pentru utilizatori, să devină mai ușor de înțeles și mai aplicabil, garantând astfel drepturile la informare, la consultare și la participare ale tuturor lucrătorilor, dar fără pierderea calității;
18. atrage atenția asupra diversității tradițiilor și legislației privind cooperativele în cadrul UE; subliniază că Statutul ar trebui să ofere un cadru juridic autonom pentru SCE, care să se alăture dreptului național existent privind cooperativele, garantându-se astfel că nu are loc o armonizare directă;
19. subliniază că sporirea atractivității Statutului societății cooperative europene nu trebuie să se facă în detrimentul standardelor; consideră că revizuirea Statutului trebuie să permită o mai bună recunoaștere a acestei forme de societate în UE; subliniază că forța economică, capacitatea de rezistență în fața crizei și valorile pe care se bazează societățile cooperative demonstrează pe deplin relevanța unei astfel de forme de societate în Uniunea Europeană de astăzi și justifică revizuirea statutului; subliniază că viitoarele inițiative și măsuri europene legate de SCE trebuie să se axeze pe transparență, pe protecția drepturilor părților interesate și pe respectarea obiceiurilor și a cutumelor naționale; subliniază că anumite cooperative naționale nu sunt motivate să recurgă la Statut din cauza structurii lor existente sub formă de holding; subliniază că ar trebui consolidată posibilitatea fuziunii cooperativelor naționale din diferite state membre;
20. insistă asupra implicării tuturor părților interesate în procesul de revizuire, în special a actorilor sociali care participă la mișcarea cooperatistă și sindicală, subliniind, de asemenea, nevoia de a finaliza acest proces la timp;

¹ Contractul nr. SI2.ACPROCE029211200 din 8 octombrie 2009.

Sporirea gradului de ocupare a forței de muncă în cooperative și în SCE și consolidarea statutului cooperativelor ca elemente esențiale ale economiei sociale

21. speră ca măsuri adecvate să fie adoptate de către Comisie pentru a asigura punerea completă în aplicare a directivei;
22. regretă faptul că recomandările Parlamentului cu privire la cooperative au fost, în mare măsură, ignorate de Comisie; reamintește că în rezoluția sa¹ Parlamentul solicita:
 - să fie recunoscute și luate în considerare în politicile europene particularitățile întreprinderilor din sectorul economiei sociale;
 - să fie adoptate măsuri pentru a asigura că Observatorul European al IMM-urilor include, în sondajele sale, întreprinderile din sectorul economiei sociale;
 - să fie intensificat dialogul cu întreprinderile din sectorul economiei sociale;
 - să fie îmbunătățit cadrul juridic pentru întreprinderile respective în statele membre;
23. reamintește că în documentul COM(2004)0018 Comisia s-a angajat să îndeplinească 12 acțiuni, printre care:
 - sprijinirea părților interesate și organizarea unui schimb structurat de informații;
 - diseminarea bunelor practici pentru a îmbunătăți legislația națională;
 - colectarea de date statistice europene cu privire la cooperative;
 - simplificarea și revizuirea legislației europene cu privire la cooperative;
 - inițierea unor programe de educație personalizate și includerea unor referiri la cooperative în cadrul instrumentelor financiare ale FEI;
24. regretă faptul că numai trei dintre angajamentele menționate în această listă au fost puse în aplicare, însă fără rezultate semnificative; subliniază că astfel de deficiențe limitează potențialul de dezvoltare al cooperativelor;
25. subliniază că o lipsă de resurse conduce la o lipsă de rezultate; subliniază necesitatea unor îmbunătățiri urgente în cadrul Comisiei în ceea ce privește organizarea activităților și resursele dedicate economiei sociale, având în vedere dispersarea actuală a competențelor și a efectivelor de personal din cadrul Comisiei care lucrează în prezent în domeniul economiei sociale;
26. subliniază că politicile UE din toate domeniile trebuie să recunoască particularitățile și valoarea adăugată a întreprinderilor din sectorul economiei sociale, inclusiv ale societăților cooperative, prin adaptarea corespunzătoare a legislației privind achizițiile publice, ajutorul de stat și reglementarea sectorului financiar;
27. invită statele membre să promoveze condiții mai favorabile pentru cooperative, de exemplu în ceea ce privește accesul la credite și stimulentele fiscale;

¹ JO C 76 E, 25.3.2010, p. 16.

28. invită Comisia să țină seama de structura financiară a cooperativelor când are în vedere legislația privind cerințele de capital și standardele de contabilitate și raportare; subliniază că toate cooperativele și, în special, băncile cooperatiste sunt afectate de legislația privind achitarea acțiunilor cooperativelor și rezervele indivizibile;
29. subliniază provocările specifice aduse de revoluția digitală pentru sectorul mass-mediei și, mai ales, pentru editurile organizate sub formă de cooperative;
30. îndeamnă Comisia să furnizeze o metodă deschisă de coordonare destinată economiei sociale, inclusiv societăților cooperative, acestea fiind actori-cheie în acest sector, care să implice atât statele membre, cât și părțile interesate pentru a încuraja schimburile de bune practici și a asigura o îmbunătățire treptată a modului în care statele membre țin seama de caracterul cooperativelor, în special în ceea ce privește impozitarea, creditarea, sarcinile administrative și măsurile de sprijinire a întreprinderilor;
31. salută faptul că Actul privind piața unică recunoaște nevoia de a promova economia socială și îndeamnă Comisia să lanseze mult-așteptata „Inițiativă privind antreprenoriatul social” bazată pe principiile cooperatiste¹;
32. solicită Comisiei să analizeze posibilitatea proclamării unui An european al economiei sociale;
33. sprijină adoptarea de măsuri de sprijin pentru întreprinderi, în special consultanță privind aspectele comerciale și formare pentru lucrători, precum și accesul la finanțare pentru cooperative, în special pentru preluări realizate de angajați sau de clienți, acestea fiind un instrument subestimat de salvare a întreprinderilor în perioade de criză și de transfer al întreprinderilor familiale;
34. subliniază importanța tot mai mare a cooperativelor în domeniul serviciilor sociale și al bunurilor publice; subliniază nevoia de a asigura condiții decente de muncă și de a aborda aspectele legate de sănătate și siguranță în acest sector, indiferent de statutul angajatorului;
35. subliniază nevoia de a asigura o contribuție a cooperativelor la dialogul social de la nivelul UE;
36. subliniază potențialul SCE în promovarea egalității de gen prin implementarea unor politici și programe la diferite niveluri, acordând o atenție specială educației, formării profesionale, promovării antreprenoriatului și programelor de formare continuă; constată că egalitatea de gen în procesele decizionale de la diferite niveluri este benefică din punct de vedere economic și creează, de asemenea, condiții favorabile pentru ca persoanele talentate și competente să poată exercita atribuții de gestiune și de supraveghere; subliniază, în plus, că anumite aspecte ale muncii în cadrul cooperativelor permit o anumită flexibilitate care favorizează concilierea vieții de familie cu viața profesională; solicită Comisiei să elaboreze un mecanism pentru schimbul de bune practici între statele membre în ceea ce privește egalitatea de gen;
37. subliniază că SCE poate răspunde la nevoile femeilor, ameliorând nivelul de trai al acestora prin asigurarea accesului la posibilități decente de încadrare în muncă, la

¹ <http://www.ica.coop/coop/principles.html>.

instituții de economii și de credit, la locuințe și la servicii sociale, la educație și formare profesională;

o

o o

38. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre.